

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ФІЛОСОФІЇ ОСВІТИ

**Збірник матеріалів
науково-практичної конференції з міжнародною участю**

28 жовтня 2021 р.

Харків: НФаУ, 2021

УДК 1:37 (06)

Редколегія: доктор філософських наук, професор Іванова К. А.,
кандидат історичних наук, доцент Балабай Я. В.

Збірник матеріалів науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання філософії освіти», м. Харків, 28 жовтня 2021 р. / редкол. : К. А. Іванова та ін. – Харків: НФаУ, 2021. – 201 с.

Збірник містить матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання філософії освіти», що охоплюють широкий спектр напрямків досліджень: проблеми філософії освіти; адаптація вищої освіти до сучасних соціокультурних реалій; особистість в контексті філософії освіти; статус наукового знання в ХХІ столітті; технології, мистецтво та професіоналізм в освітній діяльності; філософські аспекти відкритої освіти; історичні студії освіти; університет сьогодні: проблеми та перспективи.

Для широкого кола наукових, науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти.

Редакційна колегія не завжди поділяє погляди авторів статей.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу.

Зміст

1. Yaroslava Artemenko. UNIVERSITY NOWADAYS: THE “END” OR THE “TURN” OF THE HISTORY?.....	8
2. Maksym Doichyk, Oksana Doichyk, Alla Sinitsyna. ACADEMIC INTEGRITY IN LIGHT OF THE PRESENT SITUATION IN UKRAINIAN HIGHER EDUCATION.....	11
3. Olga Chernyshenko, Helen Karasyova. ENGLISH LANGUAGE FOR THE COMPETITIVE SPECIALISTS OF PHARMACY	14
4. Nataliya Martynenko, Avadein Ahmed Mohamed Reda Abdu. ARABIC SYSTEM OF PHYSICIANS’ TRAINING	16
5. Артеменко Андрій Павлович. ДЕМОГРАФІЧНІ ФАКТОРИ РОЗВИТКУ ОСВІТИ В УКРАЇНІ	18
6. Балабай Яна Володимирівна. ФІЛОСОФІЯ СУЧАСНОЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВІТИ.....	20
7. Бейлин Михаил Валерьевич, Желтобородов Александр Николаевич. ЗНАНИЯ В ПОСТЭКОНОМИЧЕСКУЮ ЭРУ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ.....	24
8. Білокобильський Олександр Володимирович. РОЛЬ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН В СТРУКТУРІ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	30
9. Білецька Тетяна Вікторівна. ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО АУДИТУ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....	32
10. Болотіна Євгенія Валеріївна. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	36
11. Васильєва Ірина Василівна, Вакуленко Галина, Нечушкіна Ольга. ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ: ФІЛОСОФСЬКИЙ ТА СОЦІОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТИ.....	42
12. Верба Михайло Анатолійович. МЕДИЧНЕ ПІЗНАННЯ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОСНОВНИХ ПАРАДИГМ СУЧАСНОЇ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ.....	47
13. Вергелес Костянтин Миколайович, Куліш Павло Лаврентійович, Школьнікова Тетяна Юріївна, Вергелес Тетяна Михайлівна. ОСОБИСТІТЬ У СУЧАСНОМУ ПОСТПОСТМОДЕРНОМУ СВІТІ.....	51
14. Газнюк Лідія Михайлівна, Семенова Юлія Анатоліївна. SOFT SKILLS ЯК ЦІННІСНИЙ ПРИОРИТЕТ У ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ....	57
15. Гардашук Тетяна Василівна. БІОБЕЗПЕКИ В ПОЛІТИЦІ, НАУЦІ, ОСВІТІ.....	63

30. Плотнікова Наталія Володимирівна. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ.....	122
31. Попова Наталія Валеріївна, Артеменко Микита Андрійович. ОСВІТА І ПРОБЛЕМА СВІДОМОСТІ.....	125
32. Разумовський Сергій Олександрович, Кулакова Оксана Миколаївна. КОНЦЕПЦІЯ ФУНДАМЕНТАЛІЗАЦІЇ ОСВІТИ.....	128
33. Рилова Ольга Юріївна. МАСОВИЙ ПОПИТ НА ВИЩУ ОСВІТУ ТА ЇЇ ЯКІСТЬ.....	133
34. Савіна Вікторія Вікторівна. МОТИВАЦІЯ НАВЧАННЯ.....	137
35. Садовніков Олег Костянтинівич. СТАТУС УНІВЕРСИТЕТУ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ОСВІТИ.....	139
36. Салтан Наталія Миколаївна, Орленко Олена Михайлівна. АНТРОПО-СОЦІАЛЬНИЙ ВИМІР ОСВІТНИХ РЕСУРСІВ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО СУСПІЛЬСТВА.....	144
37. Скорикова Марія Кирилловна. ПРОБЛЕМА АДАПТАЦІЇ СОВРЕМЕННОГО УКРАїнСКОГО ВИСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В СОЦІОКУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЯХ АВСТРАЛІЇ.....	150
38. Стадник Григорій Васильович, Радіонова Людмила Олексіївна. ФІЛОСОФІЯ ОСВІТИ: ВИКЛИКИ ЧАСУ.....	153
39. Стешенко Наталія Леонідівна, Бородай Андрій Володимирович. РОЛЬ ФІЛОСОФІЇ В СТРУКТУРІ ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ.....	159
40. Ткаченко Валерія Вікторівна. МЕДІАГРАМОТНІСТЬ ТА РИТОРИКА ЯК ЗАСОБИ ПОДОЛАННЯ КІБЕРБУЛІНГУ.....	165
41. Томарева Наталія Олександрівна. ВИКОРИСТАННЯ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ У ПЕРІОД КАРАНТИННИХ ЗАХОДІВ.....	168
42. Удовицька Тетяна Анатоліївна. ВИКЛАДАЧ-СТУДЕНТ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМНИХ ОЧІКУВАНЬ У СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЯХ.....	170
43. Утюж Ірина Геннадіївна, Спиця Наталія Валеріївна. ВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ КОМУНІКАТИВНОГО КАПІТАЛІЗМУ.....	173
44. Філіппенко Ростислав Ігорович, Хіріна Ганна Олександрівна. М. П. КРАСОВСЬКИЙ ТА ЙОГО ДІЯЛЬНІСТЬ НА СТОРІНКАХ ХАРКІВСЬКОЇ ПЕРІОДИЧНОЇ ПРЕСИ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТ.....	175
45. Хіріна Ганна Олександрівна, Кахніашвілі Анастасія Сергіївна, Матус Тетяна Андріївна. ВІДКРИТА ОСВІТА: СУТНІСТЬ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....	181

Хіріна Ганна Олександрівна,
кандидат історичних наук, доцент,
кафедра філософії та соціології,
Національний фармацевтичний університет,
Харків, Україна;

Кахніашвілі Анастасія Сергіївна,
студентка 2 курсу, фармацевтичний факультет,
Національний фармацевтичний університет,
Харків, Україна;

Матус Тетяна Андріївна,
студентка 2 курсу, фармацевтичний факультет,
Національний фармацевтичний університет,
Харків, Україна

ВІДКРИТА ОСВІТА: СУТНІСТЬ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Вступ. Початок ХХІ століття охарактеризувався величезними змінами у житті та свідомості всього населення нашої планети. Нові можливості комунікації, поступове зникання кордонів в освітньому середовищі змінюють уявлення про форми та методи навчання. Традиційні способи отримання знань набувають нового змісту. Актуальним для реалій сьогодення є так звана «відкрита освіта» у своєму широкому тлумаченні – як освіта без бар'єрів, доступна усім охочим навчатися.

Мета дослідження. Дати визначення поняттю «відкрита освіта», визначити сфери її застосування та форми проявів.

Матеріали та методи. Широке коло відкритих джерел, об'єктивності, порівняльно-історичний.

Отримані результати. Відкрита освіта – це складна система, яка здатна миттєво реагувати на зміни соціально-економічної ситуації, що може задовольняти індивідуальним та груповим освітнім потребам і запитам. Вона базується на світоглядних і методологічних засадах відкритості та безперервності процесу пізнання. Відкрита освіта сприяє розширенню участі та відкритості в суспільстві, надає доступ до навчання значно більшої кількості людей, не зважаючи на вік, соціальне становище та місце проживання, знищує традиційні академічні кордони формальної освіти. Сама ідея відкритої освіти, як такої, що доступна всім, виникла ще у ХVІІ ст. у видатного чеського педагога Яна Амоса Коменського. Наукова дискусія

щодо змісту самого поняття «відкрита освіта» почалася у 60-х роках ХХ ст. та триває досі. Традиційна система вищої університетської освіти в середині ХХ ст. досить повільно реагувала на виклики стрімко розвиваючої економіки та суспільних відносин та не могла задовольнити попит на різнобічно підготовлених фахівців. Це викликало необхідність створення нового відкритого освітнього середовища, яке використовує можливості дистанційного навчання та сприяє безперервній освіті.

Основою відкритої освіти є самостійна робота та вільний доступ до інформації. Перший крок до відкриття інформаційної бази освіти був зроблений 1-2 грудня 2001 року на Будапештській конференції, що була проведена Інститутом відкритого суспільства, та оприлюднення 14 лютого 2002 року Будапештської ініціативи відкритого доступу (BOAI) — громадської ініціативи щодо принципів відкритого доступу до наукової літератури: «Поєднання старої традиції та нової технології може принести безпрецедентно велику суспільну користь. Стара традиція — це готовність вчених та дослідників безоплатно публікувати результати своїх праць у наукових виданнях для отримання та поширення нових знань. Новою технологією стає Інтернет. Громадська користь, яку приносить поєднання цих двох факторів, знаходить своє вираження у електронному розповсюдженні по всьому світу журнальних статей, відрецензованих експертами, та абсолютно вільному і необмеженому доступі до них учених, дослідників, викладачів, студентів та усіх, кого цікавить наука» [1]. Наступним кроком у відкритті доступу до наукової інформації стала підписана 20-22 жовтня 2003 року на конференції, яку організувало Товариство імені Макса Планка, Берлінська декларація про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань (Berlin Declaration on Open Access to Knowledge in the Sciences and Humanities). [2].

Сьогодні існують різні підходи до визначення поняття «відкрита освіта». Відкрита освіта – це форма демократизації суспільних відносин, що уможливорює поширення різноманітних форм освітньої діяльності. Відкрита освіта – складова відкритого суспільства як суспільства, що підтримує свободу самовираження людської особистості, її прагнення до самонавчання, творчої, пошукової діяльності. Відкрита освіта – сфера реалізації потреб інформаційного суспільства в умовах інформаційно-комунікаційної революції. Суспільство, в якому ми живемо є суспільством мас-медіа, тобто суспільством, де інформація та засоби, що її відтворюють і поширюють, мають головне значення. Інформатизація сьогодні – це не просто вимога

часу, ознака технічного розвитку суспільства, а й важлива життєва потреба. Вміння знаходити інформацію при найменших витратах часу, оволодіння технологіями Інтернет-комунікації, практики самореалізації у віртуальному просторі сьогодні стають невід'ємною складовою життя кожної людини.

Значні відмінності в інтерпретації поняття «відкрита освіта», а інколи цілковито протилежні його розуміння, пояснюються швидкими темпами впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освіту і змінами, які сьогодні переживає сфера освітніх послуг. Так, для однієї з поширених інтерпретацій відкритої освіти головним є аспект доступності, відкриття можливостей долучитися до освіти соціальних груп, що досі такого доступу не мали.

Відкрита освіта – це специфічна форма освітніх послуг. Основу освітнього процесу у відкритій освіті складає цілеспрямована, контрольована, інтенсивна самостійна робота здобувачів освіти, які можуть вчитися в зручному для себе місці, за індивідуальним розкладом, маючи при собі комплект спеціальних засобів навчання і погоджену можливість контакту з викладачем, а також контактів між собою. Метою відкритої освіти є підготовка здобувачів освіти до повноцінної і ефективної участі у громадській та професійній діяльності в умовах інформаційного та телекомунікаційного суспільства.

Особливостями відкритої освіти є: використання спеціалізованих технологій і засобів навчання — застосування комп'ютерів, мережевих засобів, мультимедійних технологій, спеціального програмного забезпечення для підготовки навчальних курсів і навчання студентів; тестовий контроль якості знань — використання тестових систем на базі інформаційних технологій; економічна ефективність — поліпшення співвідношення досягнутого результату до витрат часу, грошей і інших ресурсів на його досягнення, за порівнянні з традиційними формами навчання; гнучкість — можливість навчатися в зручний час, у зручному місці і в зручному темпі; модульність — можливість формування індивідуального навчального плану, що відповідає особистим потребам, з набору незалежних навчальних курсів; паралельність — можливість навчання при поєднанні з основною професійною діяльністю; асинхронність — реалізація технології навчання за зручним для кожного учня розкладом; нова роль викладача — покладання на нього функції координування пізнавального процесу, коректування змісту дисципліни, консультації при складанні індивідуального навчального плану, керівництво навчальними проектами за допомогою інформаційних та

телекомунікаційних технологій; нова роль тих, хто навчається — підвищення вимог до самоорганізації, вмотивованості, навичкам самостійної роботи та працьовитості; впровадження інформаційних і телекомунікаційних технологій в навчання; інтернаціональність — можливість експорту та імпорту освітніх послуг.

Відкрита освіта виступає сьогодні змістовною складовою глобальної освіти і пов'язана у першу чергу з побудовою мережевих форм освітнього простору, застосуванням новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, дистанційних форм навчання, опануванням відповідних вмій, навичок та компетентностей. Однак існує ще одна важлива складова поняття відкритої освіти, яка наголошує на організаційних і технологічних аспектах цього явища. Проте не можна вважати позитивним і цілковите зведення відкритої освіти тільки до комп'ютеризації, інформатизації та впровадження комунікаційних технологій. Відкрита освіта не може прирівнюватися до використання комп'ютерів і мереж як ще одного «технічного засобу навчання», не зважаючи на неоднакову застосовність різних її складових і аспектів. Відкрита освіта – це передусім нові методи і прийоми навчання, викладання, підготовки і організації освітнього процесу та нові підходи до освіти, базовані на продуктивному і творчому використанні новітніх технологій. Це не самі по собі новітні технології, а їх творче новаторське використання в освітній сфері.

Зокрема, відкрита освіта надає можливість отримувати знання таким категоріям як особи з обмеженими фізичними можливостями, людям, які не мають часу для навчання в традиційних закладах вищої освіти, але бажають набути додаткових знань. Вона забезпечує гнучкий доступ до освітніх послуг з врахуванням географічних, соціальних та часових обмежень суб'єктів навчання, коли кожний може вчитися у зручний для нього час та у зручному місці.

Специфіка відкритої системи освіти, полягає ще й в тому, що освітня система має не лише надавати знання, але й, внаслідок постійного і швидкого оновлення знань в нашу епоху, формувати потребу у безперервному самостійному оволодінні ними, стимулювати творчий підхід до отримання знань впродовж усього життя людини. Особливо важливою є відкрита освіта як реалізація принципу навчання протягом всього життя. Для освіти дорослих, особливо в межах післядипломної педагогічної освіти цей принцип розкривається у контексті настанови: навчатися, щоб навчати.

Функціональність відкритих освітніх джерел може бути розширена: інформацію можна змінювати та вдосконалювати, методами та здобутками можна ділитися, а нові групи можуть співпрацювати завдяки відкритим джерелам та програмам. Завдяки об'єднанню навколо спільної мети – вироблення кращих засобів навчання – з'являється довіра, налагоджуються контакти. Безперечно, що відкрита освіта має різне тлумачення і різні форми.

Однією з найбільш цікавих проявів є медіа-освіта. Саме сучасні медіа по-новому розкривають зміст освіти, оскільки через них можливий відкритий доступ до інформації, швидке її поширення та оновлення.

Концепції відкритої освіти можуть бути покладені в основу формування єдиного відкритого освітнього простору на основі дистанційного навчання. Однак між відкритим і дистанційним навчанням не можна ставити знак рівності. Дистанційне навчання являє собою сукупність сучасних педагогічних, комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, методів і засобів, що забезпечує можливість навчання без відвідування навчального закладу, але з регулярними консультаціями у викладачів. Відкрите навчання являє собою певну філософію, в основі якої лежить розширення доступності й особистого вибору в процесі навчання, у той час як дистанційна освіта зв'язана винятково зі способами передачі знань.

Висновки. Таким чином, відкрита освіта як чинник випереджаючого розвитку суспільства спрямована на сприяння становленню людини, відкритої до знань та відкритої до світу. Відкрита освіта – це рух, що вже набув великого поширення. За допомогою нових технологій поліпшується традиційний навчальний процес, важливі аспекти роботи освітньої системи, що ведуть до підвищення доступності і якості отримуваної освіти. Відкриваються нові можливості.

Література:

1. Budapest Open Access Initiative | Read the Budapest Open Access Initiative. www.budapestopenaccessinitiative.org. Процитовано 2015-10-19
2. Берлінська декларація по відкритому доступу до наукового і гуманітарного знань. www.enpuir.nyu.edu.ua. Процитовано 20 жовтня 2015 року.